

Honderd jaar Oblaten op Ravensbos

Woord vooraf

Ravensbosch is oud, al meer dan 100 jaren en al bestaat het nu niet meer in de hoedanigheid van klein seminarie, vergeten zullen we het niet. Daarbij hoort mijns inziens ook een historisch overzicht.

Ter gelegenheid van het 100 jarig bestaan van Ravensbosch werd een brochure uitgegeven, gedrukt bij Drukkerij Valkdruk BV te Valkenburg aan de Geul. De brochure bestond uit de bundeling van een drietal artikelen van Huub Keulen in het kwartaal magazine Geulrand, nl de artikelen van april, juli en oktober 1985. Ik plaats dit schrijven integraal op de website met toestemming van de Oblaten van Maria. De tekst laat tussen de regels door zien hoe de Oblaten zelf terugkeken op een zeer bewogen aspect van het kloosterleven in Nederland, de opkomst en de teloorgang van de priester- en broederopleidingen. Uit de tekst komt een zeker romantisch beeld naar voren. Voor velen van ons is het dat niet geweest. Wie sterk en zeker van zich zelf Ravensbosch in ging zal er ongetwijfeld een prachtige tijd hebben beleefd. Zij die wat minder stevig in de schoenen stonden zijn er wellicht aan onderdoor gegaan. Er was weinig plaats en aandacht voor het individu. Ik hoop dat alles nu anno 2002 een plek gekregen heeft.

Was er in 1985 nog een verjaardag te vieren, tegenwoordig moeten wij samen met de Oblaten lijdzaam toezien hoe het grote witte huis in verval de grijze kleuren van weleer weer aanneemt.

18-10-2002

Willem Reijnders

Belangrijke data

Jaar	Datum	Gebeurtenis
1782		Geboortjaar van Eugene de Mazenod de stichter van de gemeenschap van de missionarissen Oblaten.
1816		Stichting gemeenschap van de Oblaten te Aix (Zuid Frankrijk).
1826	17 februari	Paus Leo IX geeft de naam Oblaten van Maria.
1861	21 mei	Overlijden van Eugene de Mazenod.
1885	15 oktober	De paters komen op Ravensbosch.
1895	5 mei	De Duitse provincie wordt uitgeroepen.
1900	24 juli	Inwijding kapel.
1926		Aanleg grote waterleiding.
1928		Aanleg elektrische stroom.
1939		Sluiting school.
1940		Inkwartiering van de Duitse troepen.
1941	8 februari	Ontruiming Ravensbosch.
1941	augustus	Terug op Ravensbosch
1944	mei	Radiofabriek Philips (van Aken naar Ravensbosch).
1945	april	1000 vrouwen naar Ravensbosch.
1945	mei	Opstand vrouwen en verhuizing naar Kattebeek.
1953	november	Reunie van Nederlandse en Duitse provinciale raden.
1954	februari	Ravensbosch, eigendom van de Nederlandse oblaten provincie.
1971		Andere invullingen voor Ravensbosch, zoals b.v.: dagen voor bezinning.
1985	22 oktober	Viering 100 jarig bestaan.
1996		Rodiger koopt Ravensbosch.
1997		Jomanda bezoekt Ravensbosch en huurt de kapel.
1999		Plaatsing vredespaal in de kapel tijdens huwelijks inzegening.
2001	15 okt	Jomanda op Ravensbosch, "Maria Vrede".

Noot Jomanda:

In 1996 werd Ravensbosch gekocht door Rodiger, een zakenman en handelaar, met liefde voor paarden. De laatste paters verhuisden en kregen een nieuw onderkomen in de buurt. In 1997 stapte Jomanda toevallig binnen naar aanleiding van een tip, die ze had gekregen, dat het klooster misschien geschikt was voor healings. In januari 1997 had ze een visioen gehad wat in feite een opdracht was, een bedevaartsoord te stichten in Nederland "Maria Vrede" genaamd. Ze schonk hier verder geen aandacht aan, maar had het vertrouwen dat als dat moest gebeuren de tijd en plaats wel op het juiste moment zou worden ingevuld, zoals ze haar hele leven al meemaakte. Ook de minder leuke dingen hadden een functie. Succesvol in de grote hal in Tiel met duizenden bezoekers per week, moest ze lachen, toen ze het klooster zag. Dit was hier onmogelijk, totdat haar het kerkje getoond werd. Van boven tot onder stond haar lichaam vol kippenvel toen ze alles herkende zoals het visioen haar had getoond. Hier moest dus "Maria Vrede" komen, maar hoe? "Is dit te huur?", vroeg ze en ze vertelde haar visioen. Daarin werd ook verteld, dat op de 5 lege altaartjes achter het hoofdaltaar door de mensen zelf meegebrachte Maria beeldjes kwamen te staan. Dit was uit dankbaarheid of om hulp te vragen. Binnen onafzienbare tijd stonden de altaartjes vol beeldjes variërend van groot tot klein, van plastic tot steen.

In zijn boek „Het Narrenfeest" schrijft Harvey Cox, dat het vieren van jubilea een van de beste manieren van bezinnen is. Bij deze gelegenheden kijkt men immers terug op de afgelopen jaren, en ziet men vol hoop en verwachting naar de toekomst. Met deze brochure willen we terugblikken op de 100 voorbije jaren van het klooster Ravensbos in Valkenburg, met al het wel en wee dat de Oblaten van Maria daar ondervonden. Deze geschiedenis is vervat in een samenvoeging van een drietal artikelen, die het kwartaal-magazine „Geulrand" publiceert in verband met dit eeuwfeest. Moge het lezen ervan leiden tot religieuze bezinning en tot welzijn strekken van allen die — op welke wijze dan ook — betrokken zijn bij het leven en werken van de Oblaten. Zij zien dankbaar terug op hun verleden en hopen een goede toekomst tegemoet te mogen zien.

W.A. Kusters o.m.i. Provinciaal Overste

Ter Inleiding

Wanneer iemand tot een bepaalde kloosterorde of congregatie behoort, duidt hij of zij dat meestal aan met enkele letters achter de naam. Het is iedereen wel bekend, dat de afkorting S.J. (Sociëteit Jesus) wordt gebruikt door de Jezuïeten, en de letters O.F.M, door de Franciscanen.

De Oblaten van Maria zetten achter hun naam de initialen O.M.I. hetgeen staat voor „Oblatus Mariae Immaculata" en betekent „toegewijden aan de Onbevleete Maagd Maria". In het dagelijks gebruik spreekt men kortheidshalve van „Oblaten" of „Oblaten van Maria". In 1826 heeft Paus Leo XII hen deze naam gegeven.

Een stukje geschiedenis

De 100-jarige geschiedenis van de Nederlandse Oblaten staat in deze brochure uitvoerig beschreven. Daarin staat vermeld, dat de eerste Nederlandse Oblaten uit Frankrijk afkomstig waren[♥].

Daar werd in 1816 in Aix (Zuid-Frankrijk) de gemeenschap van de Missionarissen Oblaten gesticht door de priester en latere bisschop van Marseille Eugène de Mazenod. Deze was als zoon van een adellijke familie in 1782 in Aix geboren. Het was de tijd van de Franse revolutie en haar verwoestende gevolgen. Hoewel voorbestemd als edelman, ging hij — na als 8-jarige jongen de diepliggende veranderingen en heftige schokken in het maatschappelijk en godsdienstig leven in zijn vaderland te hebben ondergaan — elf jaar in ballingschap. Een tijd waarin systematische vorming onmogelijk was en sprake was van grote materiële armoede. Ook daarna dacht hij nog een leven „volgens zijn stand" te moeten opbouwen. Pas toen hij 26 jaar was, besloot Eugène de Mazenod zich in dienst te stellen van de kerk, die er heel zwaar voorstond. Hij schrijft daarover zelf: „Het liet me niet met rust als ik zag dat nauwelijks nog iemand bereid was om zich in te zetten voor het geloof in zijn totaliteit, om daarvoor ook maar iets op te geven en afstand te doen van een rustig en gemakkelijk leven."

Na als priester zich te hebben ingezet voor zijn Gemeenschap van Missionarissen Oblaten werd hij in 1837 bisschop van de havenstad Marseille. Voor dit bisdom en zijn kloostergemeenschap droeg hij de verantwoording tot aan zijn dood op 21 mei 1861. Aanvankelijk had de kloostergemeenschap van Oblaten zich de missionering binnen een begrensd gebied van de eigen kerk ten doel gesteld.

Eugène de Mazenod wilde, samen met enkele mensen van dezelfde gezindheid, het godsdienstig leven opnieuw tot leven brengen, speciaal onder de sterk verwaarloosde plattelandsbevolking; om zich van deze taak te kwijten legde hij zich met zijn kleine gemeenschap speciaal toe op de volksmissie, waarin door prediking en catechese een degelijke kennis van het Geloof werd meegegeven die in de storm van de Franse revolutie voor een groot gedeelte was vervlakt of verloren gegaan.

Hierin kwam verandering toen buitenlandse bisschoppen de zegenrijke arbeid van de Oblaten in Zuid-Frankrijk gewaar werden. De gemeenschap telde nog maar 40 leden toen haar stichter in 1841 — op verzoek van een Canadese bisschop — besloot een groep van

[♥] Gelijktijdig met deze brochure verschijnt bij de Duitse Oblaten in Mainz het boek „Hundert Jahre Carolinum, zur Geschichte des Juniorats Sankt Karl der Makellosen Jungfrau Maria" van de hand van Prof. Dr. J. Krasenbrink, O.M.I. en pater Piet Souren O.M.I.

paters en broeders naar de missie overzee te sturen. Daarmee was de taakstelling van de kloostergemeenschap van de Oblaten tot op de huidige dag helder omschreven: het Evangelie verkondigen in het vaderland en in de missie.

Spiritualiteit en levenswijze

Toen Jesus zijn leerlingen riep, heeft Hij niet alleen medewerkers gezocht, maar ook vrienden. Deze vriendschap met Jesus proberen de missionarissen Oblaten te verdiepen door gebed en arbeid in hun gemeenschappen en groepen. Een woord van de Stichter spoort ons aan: „Beoefent onder elkaar de liefde, en naar buiten de ijver voor het heil der zielen”.

In aansluiting bij de geest van haar stichter, komt het geestelijk zwaartepunt naar voren in de nieuwe kloosterregel van 1980: „Het kruis van Jesus staat centraal bij onze zending. Zoals de apostel Paulus verkondigen wij „Jesus Christus en zijn Kruis” (1 Kor. 2,2).

Ons eerste dienstwerk in de Kerk is: Christus en Zijn Rijk bekend maken aan de meest verlatenen. Wij verkondigen de Blijde Boodschap aan de volkeren die ze nog niet vernomen hebben en helpen hen om hun eigen waarden te ontdekken in het licht van het Evangelie. Uit liefde voor de Kerk vervullen wij onze zending in verbondenheid met de herders die de Heer aan het hoofd van zijn volk heeft geplaatst. In ons werk moeten wij ook blijf geven van een echt verlangen naar eenheid met allen die zich leerling weten van Christus, opdat volgens zijn bede, de wereld gelove dat de Vader Hem gezonden heeft. De Onbevleete Maagd Maria is de patrones van de Congregatie. Voor ons is zij het model van het geloof van de Kerk en van ons eigen geloof. Wij zullen haar altijd beschouwen als onze Moeder. In de vreugde en in de pijn van ons missionarisleven voelen wij ons nauw verenigd met de Moeder van de Barmhartigheid. Geheel in de zin van onze Stichter Eugène de Mazenod wordt in onze kloosterregel herhaaldelijk en nadrukkelijk het leven in gemeenschap beklemtoond: Een geest van blijmoedigheid en eenvoud is het kenmerk van onze gemeenschap. Door met elkaar te delen alles wat we zijn en alles wat we hebben, weten wij ons wederkerig aanvaard en gesteund. Ieder van ons stelt zijn vriendschap en talenten ten dienste van alle anderen. Dat samen delen bevordert de groei van ons geestelijk leven, onze verstandelijke ontwikkeling en ons apostolisch werk. Als bronnen voor het geestelijk leven worden vooral het vieren van de Eucharistie, het beluisteren van Gods Woord in de H. Schrift, de meditatie en het gemeenschappelijk gebed benadrukt.

Organisatie en werkzaamheden

De Nederlandse Provincie van de Oblaten telt momenteel 77 leden, waarvan er een twintigtal leven vanuit een gemeenschap. Daarbij behoort het 8 leden tellende District Suriname. De gemiddelde leeftijd is in de Nederlandse Provincie circa 60 jaar; van de missionarissen in Suriname 52 jaar. Behalve het klooster Ravensbos in Valkenburg, waar tevens het Provinciaal gevestigd is, hebben de Oblaten nog een huis in Santpoort.

De meeste Oblaten hebben een functie in de zielzorg, maar vervullen daarnaast ook functies als ziekenhuispastor, legeraalmoezenier, gevangenispastor, leraar, catechist en lekenbroeder.

Over de hele wereld hebben de Oblaten thans 5500 leden, werkzaam in alle werelddelen. Met het oog op het werk van de Oblaten in de ijsvelden van Noord-Canada noemde paus Pius XI de Oblaten „de specialisten van de moeilijkste missie”. Behalve in Suriname zijn Nederlandse Oblaten-missionarissen werkzaam in Zuid-Afrika, Peru, Texas, Zambia, Canada, Haïti, Filippijnen en Sri Lanka.

100 jaar Oblaten op Ravensbos oktober 1985

In oktober 1985 zal het precies honderd jaar geleden zijn dat de Paters Oblaten zich vestigden op Ravensbosch. De uit Frankrijk verbannen paters, broeders en studenten waren toen al enkele jaren in Zuid-Limburg en vonden juist op Ravensbosch hun belangrijkste en grootste vestiging vanaf 1885. Het werden in de volksmond de "Paters van de Bosj" .

De officiële benaming wisselde van nationaliteit in de loop der jaren. Van St. Charles werd het Sankt Karl. Later nog het Collegium Carolinum. Vandaag de dag dekt die vlag de lading niet meer. Het is immers sinds 1972 college-af.

Het ontstaan van de Oblaten-congregatie, hun uitwijken naar Zuid-Limburg en hun eerste jaren hier in een vreemd land met een andere taal en cultuur vormen een interessante geschiedenis.

Wie of wat zijn Oblaten? Menigeen vraagt die verduidelijking. Ze verdient een direkt antwoord. Het gaat bij deze benaming om religieuzen, die hun leven, doen en werken opdragen aan....

„Oblaten" komt van het Latijnse werkwoord obferre/oblatus en betekent letterlijk opdragen. De groep missionarissen, paters en broeders waar wij het hier over willen hebben, heeft zijn bestaan toegewijd aan Maria Onbevleete Ontvangenis. Ontstaan in de vorige eeuw, nemen zij in de hele reeks van religieuze congregaties geen uitzonderingspositie in. De regels zijn nagenoeg gelijk. De doelstellingen zijn in aanvang wel specifiek, voor de Oblaten bijvoorbeeld hun gerichtheid op de armsten. De Oblaten van Ravensbosch hebben overigens ook achter hun naam de O.M.I. afkorting, die erg bekend geworden is.

Het begin

De uit de Provence afkomstige Eugene de Mazenod, van adellijke komaf, besloot in het begin van de vorige eeuw tegen de wil van zijn familie zijn leven aan de Kerk te wijden. Hij was ten sterkste getroffen⁽¹⁾ door de grote nood van de Kerk in die dagen, een Kerk in de eerste decennia na de grote Franse Revolutie. Een omwenteling die niet alleen de adel kop of positie kostte, maar ook de Kerk in het beklagdenbankje plaatste.

Eugene de Mazenod wordt priester gewijd in 1811 en begint zijn werk in zijn geboortestad Aix, in de Zuid-Franse Provence. In de zielzorg besteedt hij zijn aandacht aan armen, verdrukten en gevangenen in de stad. Hij is een sterk predikant, die om tegemoet te komen aan de wensen van de gewone man en vrouw niet in het bombastische fijn gepolijste Frans van die dagen preekt, maar in het dialect van de streek, zodat vooral de eenvoudige mensen zijn woord en gedachten verstaan.

Meer en meer wordt hij met de neus op de harde feiten van die dagen gedrukt. De religieuze nood van de mensen is groter dan ooit. Het antiklerikalisme tiert welig. Het geloof is bij velen sterk verwaarloosd. Hij zoekt medewerkers om daar iets aan te doen en sticht dan in 1816 een gemeenschap van volksmissionarissen. Zij moeten de van oudsher katholieke streek gaan her-kerstenen.

Hij brengt gelijkgezinden samen en zij trachten via volksmissies het godsdienstige leven te vernieuwen. Eerstens in de eigen Provence. Waar moeten ze tegen optreden? Tegen de rigoureuze ideeën en leefwijzen van de Jansenisten, tegen de Gallicaanse ideeën omtrent een Franse Kerk met weinig banden met Rome, tegen een uiterst fel antiklerikalisme enerzijds geworteld in grote delen van de bevolking en anderzijds belichaamd door de staat en haar dienaren. De volksmissionarissen stellen daar in die dagen een en ander tegenover. Echte vernieuwing van het godsdienstig leven en geen gemier over ondergeschikte punten van het godsdienstige leven en van allerlei regeltjes, trouw aan de kerk van Rome en aan de paus en tenslotte behoud van vrijheid van onderwijs en.... religie.

Religieuze gemeenschap

Ze hebben succes en dan wordt vanuit andere bisdommen een beroep gedaan op de missionarissen van de Provence. Zij besluiten ook elders te gaan werken en preken. Dat noopt hen om een andere organisatie voor het werk op te zetten, want zij worden erg verspreid en komen bijvoorbeeld hoog in de Alpen terecht op de verst afgelegen plaatsen. Zij stichten derhalve een religieuze gemeenschap in strikte zin. Die moet de basis vormen, de band smeden. Men oefent de grootst mogelijke aandrang uit op Eugene de Mazenod, die zelf over de streep gehaald moet worden, om de *Regels en Constituties* te ontwerpen voor de nieuwe religieuze gemeenschap. Dat gebeurt en op 17 februari 1826 bevestigt de paus de stichting. Hij noemt hen „Missionarissen Oblaten van de Onbevleete Maagd Maria". Die dag wordt de stichtingsdatum der Oblaten en is tot op heden een feestdag in de congregatie.

In de streek zelf wordt de Mazenod in 1837 tot bisschop van Marseille benoemd en gedurende de rest van zijn leven zal hij voor dit belangrijke Zuid Franse bisdom een intense activiteit ontwikkelen. Daarnaast vraagt en krijgt de jonge Oblatencongregatie zijn aandacht. En weer moet de Mazenod een oorspronkelijk idee (om alleen in Frankrijk de armen het evangelie te verkondigen) prijsgeven. In 1841 stuurt hij de eerste Oblatenmissionarissen naar Canada. In de komende jaren zullen de aantallen groeien die naar deze koude streken gaan. Ze gaan steeds noordelijker, tot boven de poolcirkel. In 1847 volgt Ceylon, nu Sri Lanka. In 1850 zuidelijk Afrika. Welk een uitersten in drie werelddelen...

Mgr. de Mazenod sterft in 1861, maar zijn werk zal uitgroeien tot een internationale gemeenschap van religieuzen, die op de dag van vandaag nog steeds duizenden leden kent. (In 1985 liggen de cijfers rond +/- 5500 leden).

Op missiezondag 19 oktober 1975 sprak Paus Paulus VI de zaligverklaring uit van Eugene de Mazenod. .

Waarom naar Zuid-Limburg?

In 1879 kwam de republikeinse partij in Frankrijk aan de macht. Zij had een grote afkeer van het christendom en zeker van de conservatieve katholieken. Voorts beschouwde ze het optreden van de Kerk als staatsvijandig.

De Franse Kerk van die dagen erkende in geen enkel opzicht de regering, was derhalve tegen de staat. Dit ondanks de grote aandrang vanuit Rome, van de paus, om juist wel de

staat te erkennen.... In die situatie ontwikkelde de regering een fel anti-klerikaal bewind. En wel op een tweetal terreinen: in het onderwijs en tegenover de geestelijkheid, in het bijzonder de nog steeds groeiende kloosterorden en congregaties. Het onderwijs moest in staatshanden komen, geestelijken moesten hun rol en toezicht kwijt geven en kloosterorden, die door de staat niet officieel erkend werden, moesten zich onder dwang ontbinden. Als eersten gold dat, net als in de zeventiger jaren van de vorige eeuw in Duitsland, de Jezuïeten. Anderen zouden volgen. Want men moest autorisatie bij de regering aanvragen en werd voor een groot dilemma geplaatst. Buigen of vertrekken. In het uiterste geval werd voor vrijwillige ballingschap gekozen. Men vertrok dan naar het buitenland. In andere gevallen dwong de regering tot onmiddellijk vertrek, op staande voet.

Voor de Noord Franse Oblatenprovincie betekende de regeringswissel een reeks van veranderingen, ontwikkelingen en tegenslagen. Vrijwillig of gedwongen, uit voorzorg of onder staatsdwang volgde in de komende jaren een uittocht. In 1880 wilde men de regering vóór zijn met de theologiestudenten. Het lukte, want men slaagde erin hen naar Engeland over te brengen, waar de eigen Oblaten daar, hen gastvrij in hun midden opvingen. Eveneens uit voorzorg werd op het Kanaaleiland Jersey een huis aangekocht en bewoond. Ook in het Zwitserse Schonau huurde men een huis. In het nabije Duitse Lotharingen kon men terecht in een klooster in Sankt Ulrich.

De meest dramatische achtergrond zou echter de komst van de Oblaten naar ons Zuid-Limburg hebben⁽²⁾. Immers op 4 november 1880 greep de staat in en de politie zette daadwerkelijk de paters en broeders uit het noviciaat te Nancy. Daar was men op een verdrijving voorbereid en had men de groep studenten van tevoren overgebracht naar een ander huis van de Oblaten. Maar dat zou slechts een tijdelijke oplossing kunnen zijn. Het thans nog bestaande klooster te Sion Vandemont, ten zuiden van Nancy gelegen, zat propvol. Dus zocht men elders, buiten Frankrijk, een nieuwe plek voor de novicen.

Uitdrijving uit Nancy

Van de uitdrijving zelf, uit het huis te Nancy, bestaat een uitgebreid verslag ⁽³⁾, waarin het krantenartikel van de dag erna en het neergeschreven verslag van de overste van het huis ineen zijn verwerkt. Van minuut tot minuut wordt de aanvaring met de gewapende macht beschreven, hun rammen van de toegangsdeuren, het verweer van de enkele paters die gebleven waren samen met een loyale advocaat en tenslotte het wegvoeren van de Oblaten. Er volgt dan nog een lange tocht door de stad. Enerzijds een opbeurende ervaring vanwege het vele medeleven en de toejuichingen van mensen op de rechterstoep en anderzijds een zware tocht vanwege het uitjouwen door het volk op de linkerstoep....

Men was al geruime tijd op de hoogte van de situatie in het katholieke Limburg, waar vele Duitse geestelijken, gedwongen door de Kulturkampf in hun land, neergestreken waren en waar ook reeds andere Franse kloosterlingen onderdak en meer dan dat gevonden hadden. Men besloot zelf ook de sprong in dat land, in die vreemde omgeving te wagen, begunstigd door de katholieke bevolking aldaar en het gastvrije onthaal vanuit het Roermondse bisdom. Men benoemde een overste en droeg hem op een huis in Zuid-Limburg te zoeken en dat te huren of te kopen.

"Ontdekking" in Houthem

Pater Corne gaat met de trein naar Limburg, naar Roermond, en krijgt daar daadwerkelijke hulp. Er ligt een boerderij met een groot herenhuis leeg te Neerbeek. Er is haast geboden, er wordt gehandeld en gekocht. Op 11 november 1880 komt de eerste groep novicen aan, op 12 november de rest.

Zo leven er 18 Franse Oblaten (paters, broeders, studenten) in de kloosterboerderij te Neerbeek. Te klein, te bekrompen; leven, werken en studeren is er moeilijk te organiseren. Zeker als men zowel novicen als filosofiestudenten onder de groep studenten aantreft.

Al een maand later koopt men een herenhuis te Beek aan, op een half uur lopen gelegen. Daar brengt men op 21 december 1880 de filosofiestudenten onder. En van Neerbeek en Beek uit verkent men de naaste omgeving. Zo ook in de zomermaanden van 1881. De studenten gaan op bedevaart naar Sint Gerlachus in Houthem. Op de terugweg via Valkenburg komen ze door Strabeek en zien daar een grote villa leeg liggen. Uit wat de Fransen van de aanplakbiljetten op menen te kunnen maken, is de villa te koop. Snel wint men inlichtingen in en.... op 8 oktober 1881 wordt de koop gesloten. De novicen verhuizen alle naar Strabeek en de kloosterboerderij te Neerbeek wordt verkocht. Ook Beek voldeed eigenlijk niet aan het doel van de Oblaten en het huis wordt opgegeven. De filosofiestudenten vertrekken naar Ierland (Dublin).

Ter herinnering aan de bedevaart naar Sint Gerlachus wordt de villa Strabeek (voorheen eigendom van de bouwheer, Generaal de Ceva en later van diens schoonzoon van der Maesen de Sombreff) *Sint Gerlach* gedoopt. Hoe nodig men het gebouw had, blijkt uit het feit dat men er reeds op 4 november 1881 introk. Het noviciaat St. Gerlach begon zijn geschiedenis. De aantallen novicen stegen gestaag. Enkele jaren later is het gebouw te klein.

In 1889 wordt het gebouw flink uitgebreid met een grote recreatiezaal, grote slaapzalen, kelders en diverse werkplaatsen voor de lekenbroeders. Er komt een smidse, een timmerwerkplaats, een kleermakerij, een slotenmakerij en zelfs een horlogerie....(4)

De Oblaten zouden liefst 68 jaren „Sint Gerlach" blijven bewonen. Fransen, Duitsers, Nederlanders. Na de oorlog, in 1949, werd het gebouw verkocht. Geerlingshof werd de nieuwe naam, volkshogeschool de nieuwe bestemming.

'n Eeuw op Ravensbosch

Hoe kwamen de Oblaten echter op Ravensbosch terecht? Het eeuwfeest geldt immers niet honderd jaar Oblaten in Nederland maar juist 100 jaar Ravensbosch, bewoond door de Oblaten! Dat is een ander verhaal. Dan moeten we een andere lijn volgen.

Het verleden van Ravensbosch ligt ook in de Noord Franse Oblatenprovincie. Niet bij de oudere studenten echter, het ligt bij het zogeheten Junioraat, bij de priester- en broederstudenten van 12-18 jaar. Voor deze jongste studenten waren de vrijheidsdodende decreten van de Franse regering (les decrets liberticides) niet van toepassing. Desondanks meenden de Franse Oblaten, dat men voor een toevluchtsoord in het buitenland moest zorgen voor het geval dat ook de studenten van 12-18 jaar naar elders

moesten vluchten. Men had nog een oogmerk: men hoopte studenten uit het katholieke Limburg en uit de nabijgelegen Rijnlandse provincies aan te trekken(6).

Al in 1881 omschrijft een Franse Oblaat het als volgt: „Uit het kwaad zelf weet God nog het goede te halen. Al ligt de boom geveld door de storm op de grond, op de vleugels van de winden zendt hij zijn zaad ver weg(7).

En wat een vernietigende slag voor de congregatie had kunnen zijn, werd het begin van een kans, van een grote kans en uiteindelijk van een groot succes. Het kasteeltje Opveld nabij Heer (dat vandaag de dag nog bestaat) werd gehuurd. In oktober 1882 zond men de zesde klas van het Junioraat, de rhetorica, naar Heer. Al in de eerste dagen meldde zich een drietal Duitse studenten aan. Niet uit het Rijnland maar van verdere streken, in Saksen, nu DDR. Hoe dal zo snel kon is nog een raadsel. Toeval? En hun aantal zou groeien. Groeide al spoedig de Fransen getalsmatig over de kop. Als verklaring hiervoor geeft Pater Werner Rörig O.M.I., dat vele jonge mensen in de katholieke streken van Duitsland, die zich bij een orde of congregatie wilden aansluiten, in eigen land niet terecht konden en alleen in het buitenland mogelijkheden konden vinden(8). Zo ook in Heer. De ontwikkelingen met de Duitse studenten waren zo voorspoedig, dat de Franse Overste, Pater Legrand, naar ruimere en geschiktere huisvesting in Zuid-Limburg ging zoeken. In maart 1885 werden onderhandelingen aangeknoopt met een heerboer, die een eigendom had liggen „dichtbij Houthem", het boerenerf Ravensbosch. De koop kon spoedig daarna gesloten worden en het huis werd terstond in gereedheid gebracht voor de komst van de vele studenten. Men richtte het in voor een honderdtal studenten, want zo ver dacht men dat de aantallen wel zouden groeien. Als naam koos men voor de eerste voornaam van de stichter der Oblaten, Mgr. *Charles*, Joseph Eugene de Mazenod: *St. Charles*, later *Sankt Karl* en *Collegium Carolinum*.

15 oktober 1885 namen de Oblaten hun intrek op Ravensbosch. De studenten verhuisden via een wandeling van Heer naar Ravensbosch met een pauze op „Sint Gerlach". Daar was voor erwtensoep gezorgd. 's Avonds op Ravensbosch aangekomen stak menig student zijn vinger in de nog verse kalk op de muren, met alle gevolgen van dien. Toen telde men reeds 70 leerlingen/studenten. In 1886 zouden het er 90 zijn, in 1887 was de verwachte 100 al gepasseerd: 114! . Het zouden er nog veel meer worden.

Duitse studenten

Voor het geval dat ook de jongste studenten uit de Noord Franse Oblatenprovincie uit zouden moeten wijken voor de politiek in Frankrijk tegenover kloosterordes en congregaties, zochten en vonden Franse Oblaten vaste grond in Zuid-Limburg. In 1885 kochten ze het boerenerf Ravensbosch aan en maakten het geschikt voor pakweg 100 studenten. Deze zouden ook en vooral uit Duitsland afkomstig zijn. Immers in dat land konden de jonge studenten die priester wilden worden niet terecht in die dagen. Het werd de periode van Sankt Karl, want Ravensbosch zou Duits worden. Uit de verrassend sterke groei van het aantal Duitse studenten -in 1885 telde men er al 45! - bleek hoezeer men juist gehandeld had met de belangrijke nieuwe vestiging in Zuid-Limburg: Ravensbosch.

Die groei zou als het ware exploderen in de jaren daarop. Dacht Pater Legrand met de aankoop van Ravensbosch de problemen van het ruimtegebrek voor jaren opgelost te

hebben, er moest al spoedig uitgebreid worden. En niet alleen de gebouwen, ook het grondbezit bleek onvoldoende. In 1885 was het grondbezit bescheiden: 1 ha, 77 a, 25 ca. Gebrek aan middelen verhinderde de aankoop van meer grond. Overigens betreurde menig boer in de omgeving dat niet; men had bij grondaankopen liever geen nieuwe (groot-)grondaankoper in de buurt! Zo schijnt ook de aankoop zelf van het boerenerf Ravensbosch niet bij iedereen even goed gelegen te hebben!

Het huis was aangekocht en snel vergroot met in het achterhoofd een groei van het aantal studenten tot 100. In 1887 was dat aantal reeds 114.) Het zou sterk blijven stijgen. Een Luiks architect werd in de arm genomen om de uitbreidingen en verbouwingen uit te tekenen. Allerlei oorzaken vertraagden de start van een reeks verbouwingen, die uiteindelijk tussen 1890 en 1905 verwezenlijkt werden(1).

Nijpend ruimtegebrek

Maar geld genoeg of niet, plannen gereed of niet, constructie in orde of niet, er moest gebouwd worden. Het plaatsgebrek voor paters, broeders en studenten werd te nijpend. Enkele jaren later zou blijken hoe funest en onvolkomen de eerste bouwerij bleek, óók die van 1885 vóórdat men op Ravensbosch binnentrok.

In 1890 werd een tweede verdieping gebouwd op de oostelijke vleugel van het huis, de studentenvleugel. Deze werd tegelijkertijd naar het noorden en naar het zuiden verlengd, tot een totale lengte van bijna 100 meter. Aan het zuidelijke einde van deze vleugel, die nog los bleef staan van de rest van het gebouwencomplex werd de grote eetzaal met de drie daarboven gelegen verdiepingen gebouwd.

In 1892 werd de westelijke vleugel verbonden met het centrale gedeelte van het gebouw, het woonhuis van de voormalige hoeve Ravensbosch. In 1894 kon men 11 ha land erbij kopen, zodat men ook in de eigen middelen van bestaan zou kunnen voorzien. Daartoe was ook een nieuwe boerderij noodzakelijk. In 1899 kwam deze gebouwen voor het gebruik gereed.

Saint Charles werd Sankt Karl

Tussen al deze bedrijvigheid door was er echter een andere grote verandering doorgevoerd. In de aanhef is daarop al gedeut. St. Charles was Sankt Karl geworden, de Franse periode werd gevolgd door de Duitse. Dat alles vond plaats in het jaar 1895, dus tien jaar na het intrekken in Ravensbosch. Door de Oblaten, vertegenwoordigd door P. Hess, sterk gestimuleerd door overste Legrand, waren moeizame en uiterst delicate onderhandelingen gevoerd met het Duitse keizerrijk en episcopaat. Zo moest in die onderhandeling allereerst door de Oblaten, wilden ze door Duitsland erkend worden en er zich kunnen vestigen, missie-arbeid in een der Duitse gebieden of protectoraten elders in de wereld geleverd worden. Was dat het geval, dan wilde men wel ontheffing geven van het verbod op religieuze congregaties. Om aan die eis te voldoen vertrouwde de Congregatie van de Propaganda Fide in Rome aan de missionaire ijver van de Oblaten een apostolische prefectuur toe in Zuid-West Afrika, nu Namibië. Dit gebied was voor 1918 Duitse kolonie. Ook andere, kleinere hobbels in de onderhandelingen werden genomen, zodat de generaal-overste van de Oblaten in die dagen, op 5 mei 1895 de Duitse provincie van de Oblaten uit kon roepen. Daarbij werd bepaald, dat het moederhuis zou komen in

het bisdom Fulda: in 1897 werd het huis te Hunfeld geopend. Daar vestigde men ook het grootseminarie.

Direct echter kon men beschikken over Ravensbosch, over Sint Gerlach en over het gebouw in St. Ulrich, Elzas-Lotharingen. Vandaar ook dat de bakermat, de wieg door schrijvers nogal eens gelegd is in onze kontreien. Daar waren de meesten jong gestart (Ravensbosch), daar had men het noviciaat gemaakt (St. Gerlach) en daar kon men direct in 1895 aan de slag. Nieuwe provinciaal, de hoogste baas van de „provincie" dus, werd Pater Simon Scharsch. Overste op Ravensbosch bleef nog even Pater Leo Legrand, die ook het huis aangekocht, betrokken en verbouwd had. In 1896 zou hij voor een andere nieuwe taak naar elders vertrekken. In een Franse publicatie uit die dagen wordt de overdracht als volgt omschreven(2):

1895

Er staan ernstige gebeurtenissen op stapel. Hoog bezoek op 1 maart van Pater generaal met raadgevers. Op 7 maart bezoek van de provinciaal. En allemaal bezorgde en ernstige gezichten.... Er moest iets buitengewoons loos zijn. En inderdaad, het zou om niets minder gaan dan om het losmaken van een aantal Franse congregatiegebouwen om er een nieuwe Duitse provincie uit te creëren! Op 5 mei 1895 werd het decreet ondertekend, op 12 mei kreeg men het te St. Gerlach te horen en spoedig daarna maakte de nieuwe Duitse provinciaal zijn opwachting. Ook de Franse novicemeester van St. Gerlach maakte plaats voor een Duitse opvolger. Voor P. Abherve kwam Pater Hector.

Instortingsgevaar ..

In die jaren, dus rond 1896, bleek, dat de lange en hoge oostelijke vleugel bij storm in beweging kwam. Men vreesde na een onderzoek acuut instortingsgevaar. Qua constructie bleek men ver beneden de vereisten voor een zo lange en hoge bouw gewerkt te hebben. Het was aan de nieuwe Duitse Pater Econoom te danken, dat door een enorme inspanning een catastrofe afgewend kon worden. Deze heeft de heden ten dage nog zo kenmerkende „toren" ter versteviging op vier plaatsen in de oostgevel aan laten brengen en vandaaruit via stalen constructie balken het gebouw stevig laten verankeren. Tot op de dag van vandaag heeft die constructie uit 1897 het gehouden!

Bouw van nieuwe kapel

Het leerlingenaantal van Sankt Karl bleef stijgen. In 1891 waren het er al 170. Met de Paters en broeders erbij betekende dat een bevolking van boven de 200. En dat cijfer zou zelfs tot boven de 200 studenten en tot een totale kloosterbevolking van 250 leiden! Er werden dan ook opnieuw uitbreidingsplannen gemaakt, nu voor een nieuwe, grote kapel. Op de plek van de oude in de westgevel kwam zodoende weer ruimte vrij voor ander gebruik. Architect Peters uit Aken mocht de plannen maken voor een gebouw dat op de plek van de oude speelplaats van de studenten kwam te liggen, midden tussen de beide lange gevels aan de oost- en westkant en achter de zuidgevel, die thans de~ hoofdingang heeft evenals in vroegere dagen. Het werd een kapel in Romaanse stijl, van binnen en van buiten. Ze werd op 24 juni 1900 ingewijd door de toenmalige bisschop van Roermond, Mgr. Drehmans. Hoewel het interieur door latere schilderingen (Br. Hochkirchen, circa 1930) een geheel ander aanzien kreeg, staat de kapel-kerk nu nog steeds in volle glorie op dezelfde plek als in 1900.

Ondanks het bouwen met verschillende bouwheren en het realiseren in diverse fases, was een redelijk symmetrisch geheel verkregen. Daarbij waren alle gebruikte bouwstijlen weliswaar niet perfect bij elkaar passend, het totaal oogde uiteindelijk als was het gepland tot stand gekomen.... Juist dat spoor van improvisatie, dat het gebouw zou blijven ademen, geeft er een ontegenzeggelijk grote charme aan(3)!

Improviseren

De koele opsomming van de reeks van grote verbouwingen en grootscheepse nieuwbouw geeft de lezer echter nog geen juiste inschatting van de destijds in de omstandigheden van die jaren geleverde prestaties. Daar hoort wat meer illustratie bij.

Uit een uitvoerig bericht(4) volgen hier enkele staaltjes. Water bijvoorbeeld was er op het hooggelegen Ravensbosch met mondjesmaat, of liever met emmertjesmaat. Het moest uit een 30 meter diepe put opgehaald worden. Dus dat was onophoudelijk draaien aan het putrad geblazen.

Later verrichtte een in de ronde draaiend paard die arbeid en werd ook een tweede bron aangeboord en in bedrijf gebracht. Niet alleen voor het werk, doch ook voor het dagelijks leven vergde de wateraanvoer veel tijd en moeite. Eerst in 1926 werd de grote waterleiding aangelegd.

Voor die tijd moest spaarzaam met water worden omgegaan en werd ook op grote schaal regenwater verzameld. Een geluk dat de regen in die jaren nog niet zo zuur was.... Een andere prestatie werd geleverd in baksteen. De broeders maakten ter plekke zelf de stenen. In 1897 bijvoorbeeld lagen er liefst een miljoen stenen gereed voor verwerking in de nieuwbouw. De bouw in die dagen was trouwens vrijwel geheel op handwerk en mankracht ingesteld.

Ook elektriciteit was er in die dagen niet. Stoommotoren werden gekocht om de vele kleinere machines in het gebouw te laten werken, zoals de apparatuur in de timmerwerkplaats, de molen, de wasserij, de drukkerij en wat al niet meer. Eerst in 1928 kwam elektrische stroom naar het klooster. .

Grote bedrijvigheid

Met dit alles is al duidelijk welk een bedrijf op zich zo'n gebouw in die dagen was. Naast de gebeds-, studie-, eet- en slaapruintes werd een grote aula-toneelzaal met liefst 300 zitplaatsen ingericht. Er kwam een grote bibliotheekzaal, in de prospectus van 1912 staat al een foto van een goed ingericht lokaal voor fysica en natuurlijke historie, een ziekenzaal. Een nieuwe boerderij met 5 paarden, koeien, varkens, kippen enz., een molen, een bakkerij, een kleermakerij, een wasserij van topniveau voor die dagen, timmerwerkplaatsen voor opleiding en uitvoering van werken, een drukkerij, speelruimtes waaronder een echte kegelbaan en ga zo maar door.

Door de inrichting van zo'n huis krijgt men ook zicht op het dagelijkse leven van diegenen die in Ravensbosch hun opleiding ontvingen of van hen die er les gaven. In feite is het 't geijkte klein-seminarie-programma wat nog decennia lang overeind zou blijven een afwisseling van gebed, studie, sport en spel, wandelingen in de groep, muziek en toneel, voorbereiding op de latere taken in de missie of in het pastoraat. De mate van

gestrengheid zal zoals overal van de meesters hebben afgehangen. Streng maar goed heet in de Duitse geschriften het parool! En dat alles kon nu gebeuren in een „etablissement de premier ordre”(5). Men constateerde zelfs tevreden, dat in een dergelijke omgeving ook het niveau van de studies steeg. Wellicht dat dit naast de „vruchtbare” omgeving ook te wijten was aan het niveau van het lerarencorps, dat natuurlijk in de loop der jaren na een start vol improvisatie werd samengesteld uit daartoe opgeleide priesters.

Volksmissies

Voor welke taken waren de jonge Oblaten na hun priesterwijding voorbestemd? Conform de opzet van de congregatie zou dat zijn voor het prediken van Volksmissies en voor uitzending als missionaris naar verre, landen. In het ten geleide van „Das Carolinum” uit 1912 heet het veel plastischer *Volks- und Heiden-Missionare*.

Maar eerst moest het grote gebrek aan goed opgeleide leraren voor het Carolinum, voor St. Gerlach en voor het scholasticat in Duitsland zelf opgeheven worden(6). Toch werd op individuele verzoeken om volksmissies in Duitsland te komen prediken reeds welwillend ingegaan. Succesvolle missies werden onder andere te Essen en vooral Koblenz gehouden. De Duitse Oblaten raakten daardoor en ook door deelname aan Katholieke dagen bekend bij de Duitse katholieken en geestelijkheid. Om die bekendheid nog te vergroten werd ook in 1893 een Duitstalig tijdschrift opgericht (*Maria Immaculata*) en in 1894 een *Marianische Missionsverein*.

De grensstreken van Rijnland en Westfalen vroegen om volksmissionarissen. In vele parochies was er al meer dan 20 jaar geen missie meer gehouden. Eerst werd het werk nog vanuit Ravensbosch verricht, maar al spoedig besloot men een afzonderlijke groep volksmissionarissen in een klooster te groeperen, dichterbij het eigenlijke werkgebied. Arnhem werd uiteindelijk de plaats van waaruit men ging werken (1900). Op 2 november 1901 werd in de nabijheid het landgoed „Klinkenbeek” door de Duitse Oblaten aangekocht. In 1903 werd Pater Max Kassiepe overste en onder zijn leiding zou het werk een grote bloei nemen. Hij zorgde voor een speciale opleiding van de jonge priesters, hij wist hen te inspireren, schreef een 4-delig handboek, het standaardwerk van de volksmissionaris en richtte een jaarlijkse conferentie rond het werk op. Wellicht is en was hij de bekendste Duitse Oblaat in binnen- en buitenland. Vanaf 1914 zouden ze het overigens moeilijk krijgen om hun grensoverschrijdend werk vanwege de oorlog nog uit te voeren. Daarom werd besloten een klooster in Duitsland te betrekken en vandaaruit te gaan preken. Arnhem werd nog aangehouden tot 1920.

De Eerste Wereldoorlog

Hoe was overigens de situatie tijdens de Eerste Wereldoorlog op Ravensbosch? Gelukkig bestaat hierover een uitvoerig bericht waaruit geput kan worden(7).

Bij het uitbreken van de oorlog waren de meeste studenten en leraren op vakantie in Duitsland. De reeks van oorlogsverklaringen die direct aan de Eerste Wereldoorlog vooraf gingen, vonden in die periode plaats. De oudere studenten die opkomst plichtig waren bleven in Duitsland en meldden zich voor de dienst. Vanuit St. Gerlach trok men te voet (de treinen waren uitgevallen of gestremd) naar Aken om zich te melden voor militaire opkomst. Er heerste toen, in 1914 tot aan het einde in 1918, een begeesterde stemming

onder de studenten, broeders en paters. Men was een in denken en doen voor God en vaderland. Men vervulde zijn plichten in het leger en vocht mee.

In het neutrale Nederland vond men de situatie sterk veranderd. „Wij vonden het zorgenloze, blijde, lachende Limburg, dat we voor de vakantie achter ons gelaten hadden, niet meer terug. Eine dumpfe, unheimliche Stille lag über dem schönen Landchen". De bevolking in de buurt gedroeg zich anders, afwijzender en reageerde anders op de oorlog als de enthousiaste bewoners van Ravensbosch. De inval van de Duitsers in het neutrale België was voor de Limburgers om meerdere redenen onverteerbaar en onbegrijpelijk. Ook de pacifistische geluiden uit de Limburgse bevolking - wie laat zich nou dood schieten voor een keizer en wie schiet nou mensen dood, die je nooit iets gedaan hebben en die je helemaal niet kent - drongen door tot de Oblaten, maar maakten verder geen indruk. Het verre kanonnengebulder vanuit België en vooral van de strijd om Luik bracht de oorlog akelig nabij. Die angst werd volgens de Duitse schrijver nog aangedikt door gruwelsprookjes en door leugen-propaganda....

Bedenkingen

De bewoners van Ravensbosch hadden grote moeite met de bedenkingen vanuit de streek, ~ terwijl ze zelf zo vierkant achter hun eigen Duitse zaak stonden en.... bleven staan tot het bittere einde in 1918 toe.

Naar binnen toe, was het leven in die 4 jaren vrij zwaar. Er heerste vrijwel constante onrust bij alle bewoners, vooral door hun betrokkenheid via thuis en via mede-studenten bij de oorlog. De concentratie op de studie leed er sterk onder; de leraren waren met veel minder in aantal omdat ook zij meevochten in het leger. Van vakanties keerden ook meer studenten dan voorheen om allerlei redenen niet terug. De aantallen daalden dan ook in vergelijking tot de voorgaande jaren. In het eindjaar, 1918, waren nagenoeg allen, die verplicht waren in dienst te gaan, ook daadwerkelijk in dienst. Uiteindelijk, zo getuigt ook een marmeren gedenkplaat bij de kapel, zouden 21 Sankt Karler in die oorlog de dood vinden.

De kontakten met de bevolking in de buurt werden na de aanvankelijke verkoeling in de eerste maanden geleidelijk aan hersteld, ook al omdat de strijd zich veraf afspeelde en omdat men de neutraliteit had kunnen handhaven.

De beperkingen, die de Limburgse bevolking vanwege de oorlog onderging door rantsoenering, golden ook voor de Oblaten. Zo leidde beperking van olie en petroleum tot huiselijke taferelen, waarbij 7, 8 of meer leraren in de conferentiekamer hun lessen zaten voor de bereiden bij het licht van een lamp. Menigeen moest zich met een kaarsje behelpen.

Gouden feest

Rond 1920 steeg het leerlingenaantal weer boven de 150. Twee ontwikkelingen echter holden de aantallen vanaf 1922 enigszins uit: van onderop gingen de twee laagste klassen naar Burlo en sommige leerlingen van de hoogste klassen volgden een gymnasiumstudie verder in Duitsland (Allerheiligenberg of Borken). In 1935 werd nog op grootse wijze het 50-jarig bestaan van St. Karl gevierd in aanwezigheid van de Stichter van Ravensbosch,

Pater Legrand. Daarbij werd met grote tevredenheid op die 50 jaar teruggekeken. Ruim 2300 studenten doorliepen St. Karl. 533 werden priester gewijd en zwierven uit over Duitsland en over de verre missies, (3) naar Zuid-Amerika, naar Noord-Amerika, naar Zuid-West-Afrika. Maar toen was de neerwaartse tendens voor het Junioraat St. Karl allang ingezet. Van de Nazi-regering uit kwamen steeds meer hinderpalen voor het volgen van de studie in het buitenland, zodat in 1937 nog slechts 90 studenten op Ravensbosch zaten. Dat aantal daalde tot 30, doordat de regering in Duitsland uitvoer van geld aan banden legde. In maart 1939 vertrokken ook de 3e en 4e klas naar Duitsland, naar Burlo en Borken.

De broeders en enige oudere paters bleven achter op Ravensbosch. Daarmee was de burcht St. Karl, die eeuwen leek te gaan trotseren, door het merendeel van zijn bewoners verlaten. Tegen de zin in, want nog decennia lang sprak men van Ravensbosch liefhebbend als van een oude moeder: *das gute alte Sankt Karl*. Een kleine groep Duitse Oblaten bleef achter, in dubbel opzicht een ongewisse toekomst tegemoet.

School gesloten

Nog in 1939 wordt de school op Ravensbosch gesloten. Er blijven alleen nog enige oudere paters en een aantal broeders in een doodstil groot gebouw achter. Maar het zou niet lang stil blijven. De inval van de Duitse troepen in 1940 leidt in de begintijd wel eens tot inkwartiering van Duitse troepen, maar niet tot veel overlast voor de bewoners. Ook de komst van een klein aantal Nederlandse filosofiestudenten uit eigen Oblatenkring in het najaar van 1940 betekent wel dat er een aantal zaken onderling geregeld moeten worden, maar men wil in dit geval graag helpen. Deze jongens waren per Rode Kruiswagen uit België naar hun vaderland gekomen en mochten niet meer terug naar België: voor hen was de grens gesloten. De studenten behoorden evenals een aantal Paters-Oblaten van Nederlandse afkomst tot de Belgische Oblaten-provincie, vandaar die studie in België. Overigens had deze provincie sedert 1930 een opleidingshuis voor jonge studenten, een Junioraat, in Sint Gerlach gevestigd.

Omdat men dacht dat de oorlog snel voorbij zou zijn - men sprak in die dagen enkel van een bliksemoorlog - werd een rare constructie bedacht: de filosofiestudenten volgden lessen op Ravensbosch, maar aten en sliepen op Sint-Gerlach. Mogelijk heeft bij de Duitse paters meegewogen, dat men zo weinig als kon toegaf aan ruimteaanpakken op hun huis, omdat men een naoorlogse eigen toekomst voor het gebouw voorzag....? In elk geval trokken de 9 studenten getoogd en wel tweemaal daags van Sint Gerlach de berg op naar Ravensbosch. Door weer en wind. Soms moest men tweemaal daags van toog en kousen wisselen(1).

Ontruiming op bevel

Alles leek goed en vredig te verlopen totdat op 8 februari 1941 tegen elfen 's morgens een SS-commando ontruiming van Ravensbosch beval. Dat moest binnen 4 uren. Bedden en apparatuur moesten achterblijven. De rest mocht men meenemen. Een hard gelag voor de Duitse paters en broeders en een grote slag voor de Nederlandse studenten en leraren. De eersten gingen naar een leeg liggende vleugel in het Jezüetenklooster (Ignatiuscollege) en later naar de Zusters van St. Pieter, de Nederlanders gingen deels naar huis en deels naar St. Gerlach waar ze als het ware privefilosofie-onderwijs zouden krijgen. Tegen alle verwachtingen in - want de Duitse paters en broeders dachten Sankt

Karl nooit meer terug te krijgen(2) kon men in augustus 1941 weer terecht in het klooster. Niet overal, want de studentenvleugel, de enorme oostvleugel dus, was steeds in gebruik bij de Duitse militairen.

Acht paters en negentien broeders leefden met hun kleine en grote angsten in de komende jaren in de rest van het huis. Enkel in 1942 werd de groep nog eens ernstig opgeschrikt door ruitenschade aan het huis in een nacht, toen nogal wat bommen op Zuid-Limburg vielen.

De Duitse militairen bleven ondertussen in hun vleugel en wel tot 17 februari 1944. Maar al in mei 1944 kwamen nieuwe zeer luidruchtige „bewoners” naar Ravensbosch. Philips verplaatste toen zijn radiofabriek van Aken naar Ravensbosch, nadat zijn gebouwen in Aken gebombardeerd waren. De grote gang, de eetzaal, de recreatiezaal en alle klaslokalen werden volgestouwd met machines en dag en nacht dreunde en gonsde het hele gebouw.

Bevrijding

Er gebeurden die dagen aan het westelijk front grote dingen en in september 1944 naderde de geallieerden Zuidelijk Limburg. Op verzoek van de Duitse overste van Ravensbosch kwam een drietal Nederlandse Oblaten naar het klooster om daar de Duitse paters en broeders zo nodig in bescherming te nemen. Je weet immers maar nooit.

De bevrijding van Ravensbosch ging gepaard met tanksalvo's, enkele granaatinslagen en vooral ruitenschade. Zwaarder getroffen bleek een aantal woningen in de nabijheid, aan de Sittarderweg. Eigenlijk kwam Ravensbosch er nog goed van af.

Ondertussen was de situatie voor de studenten en paters van het „Nederlandse” Junioraat erg nijpend geworden. Zij hadden Sint Gerlach moeten verlaten voor de Duitse Organisatie Todt en konden tijdelijk terecht in het Patronaatsgebouw in Meerssen. Er werd nu om een oplossing geschreeuwd. St. Gerlach was voorbestemd als noviciaat. Waar heen met de jongste studenten?

Daarom ook werd al twee dagen na de bevrijding, dus op 19 september 1944, een beroep gedaan op de Duitse paters om te hulp te komen met onderdak op St. Karl. Bezwaren en tegenwerpingen volgden en werden ontzenuwd.

Nader overleg op allerlei nivo leidde ertoe dat einde oktober 1944 een noodoplossing uitgevoerd kon worden en dat paters en studenten vanuit Meerssen naar Ravensbosch kwamen. Een kleine verklaring voor de tegenwerpingen van Duitse zijde is hier wel op zijn plaats. In hun gedachten en instructies lag er nog steeds een Duitse toekomst voor St. Karl in het verschiet in het naoorlogse tijdperk. Immers de ingrepen van de naziregering beschouwde men als hoofdoorzaak van de teloorgang van het College van St. Karl. Nu de nazi's verpletterd waren, kon ook door de Duitse Oblaten gewerkt worden aan een nieuwe toekomst van de "provincie" en daarbinnen had vooralsnog de bakermat van de provincie, Ravensbosch, een eigen plaats.

Gescheiden....

Ook en vooral emotioneel is de houding en reactie van de Duitse Oblaten te verklaren. Desalniettemin kwam men de Nederlanders tegemoet en werden ter plekke correcte spelregels opgesteld: kapel en recreatieruimtes werden apart gebruikt, de kamers waren zonder meer al opgesplitst en de eetzaal werd gezamenlijk gebruikt. Binnen die zaal had je echter weer Duitse tafels of tafels waar de Duitse paters en broeders aan aten en Nederlandse tafels, oftewel.... vul dit zelf maar in!

Ook de keuken kreeg aparte spelregels. Na dit stroeve aanloopje volgde toch een hartelijk welkom en in de komende tijd werd een voor beide groepen aanvaardbare wijze van samenleven gevonden.

Spannende jaren

In de komende tijd zou men ook niet zo veel tijd krijgen voor onderling gekrakeel, want de stoorzenders zouden van buitenaf komen. Met de bevrijding was Ravensbosch niet vrij gekomen van bezettingen, belegeringen, inkwartierungen en dergelijke. Er volgden nog spannende jaren.

Direct al kon de Nederlandse groep niet zo maar gebruik maken van het niet-Duitse deel van het gebouw. De studentenvleugel, of liever nog de machinevleugel, werd bewoond en gebruikt door Amerikaanse legereenheden. Overigens betekende dit niet enkel overlast. Contacten met de bevrijders werden vlot gelegd, zij leverden goed eten en de nodige sigaretten wisselden van nationaliteit. Eind oktober vertrokken de Amerikanen richting Bastogne en namen de Nederlandse Stoottroepen de vleugel in bezit. Met deze nieuwe buur waren de ervaringen minder prettig, al hielden ze wel grote opruiming: machines werden uit zalen en gangen gesloopt en weggebracht. De Stoottroepers konden niet lang blijven; in november 1944 werd het Hoofdkwartier van de 13e Divisie van het 9e leger op Ravensbosch gevestigd. Ook met deze nieuwe bewoners werden vele, goede contacten gelegd. Die werden verstevigd in de donkere wintermaanden, toen de spanningen van het Ardennen-offensief doorwerkten op geesten en gemoederen op Ravensbosch. De bewaking werd verscherpt, er werden maatregelen genomen tegen luchtalarm. Kerst 1944 werd een feest van vrede in volle oorlogstijd....

Ook de jaarwisseling was vol spanning. Zelfs onder het eten en bij het film kijken hadden de soldaten geweer en helm paraat want men wist niet hoe het er in de Ardennen voorstond.

Nadat ook in de eerste weken van januari 1945 de onzekerheid over de militaire operaties en de weerslag daarvan voortduurden, werd de ommekeer in de krijgskansen bekend. Nu konden ook de Oblaten weer plannen gaan maken voor hun studenten die nog steeds.... op zomervakantie waren. Men dacht alvast aan de slag te kunnen gaan met studenten uit de bevrijde zuidelijke provincies. Paters werden uitgestuurd om de studenten te informeren en om nieuwe studenten aan te werven.

Op maandag na Beloken Pasen 1945 kon men starten met de lessen. Er waren toen 20 studenten op Ravensbosch aangekomen uit het bevrijde deel van het land. Vol goede moed ging men aan de slag. Er restte nog een trimester en daarin moest veel gebeuren.

Nieuwe inbeslagname

Binnen een week werd al roet in het Oblateneten gegooid. Het Militair Gezag vorderde het grootste gedeelte van het gebouw voor internering van een duizendtal vrouwen, die, al dan niet bewezen in de oorlogsjaren, "fout" waren geweest. Deze internering hield tevens in, dat de aanwezigheid van Duitsers elders in het gebouw niet gewenst werd en derhalve moesten de Duitse paters en broeders opnieuw de biezen pakken.

Die biezen vormden zwaar beladen karren, die op en neer reden naar hun nieuwe ballingschapsadressen in St. Gerlach, Valkenburg, Klimmen en Aalbeek(3). De Nederlandse Oblaten namen de leiding van het huis tijdelijk over en zetten het Junioraat voort in de hen overgebleven westvleugel van het gebouw. Daar konden leven en studie zo goed en zo kwaad als dat ging, doorgang vinden. Op volgepropte Engelse legerwagens kwamen de eerste 182 vrouwen op 21 april 1945 op Ravensbosch aan. In de week van 23 tot 29 april volgden bij honderden de overigen, totdat de 1000 overschreden was.

Door de zware bewaking van de groep hadden de studenten en paters er betrekkelijk weinig last van. Een tweetal gebeurtenissen in mei 1945 doorbrak dat ritme. Allereerst een glorieuze: de bevrijding op 5 mei 1945 leidde tot een explosie van vreugd bij studenten en paters, doch ook bij een deel van de vrouwen, die nu op in vrijheidstelling rekenden. Voor de overigen waren de gevoelens minder positief: hun toekomst leek donkerder geworden.

Een tweetal dagen later uitte de vreugde zich in een spontane optocht met muziek door Arensgenhout, waarbij het gehele gehucht op de been was. Muziek bleef klinken tot diep in de nacht. De brug tussen de Nederlandse Oblaten en de bewoners van Arensgenhout was geslagen!

Naderhand namen de Oblaten actief deel aan de optocht in Houthem. Midden mei spookte het op Ravensbosch en wijwater kwam te pas bij de bezwering daarvan. Een tweede explosie, nu meer van ontevredenheid en haat, volgde op 22 mei, toen de vrouwen in het interneringsgedeelte in opstand kwamen tegen de strenge bewaking, tegen het slechte eten en tegen de veel te trage afwikkeling van hun zaken. De opstand liep met een sisser af doordat men korte tijd ook delen van de ruimtes van de paters bezette en de kampkommandant beloofde op alle onderdelen verbeteringen.

Op 19 juli 1945 begon de zomervakantie voor de studenten. Druk overleg volgde met de overheden in het land om Ravensbosch zelf vrij te krijgen en daarnaast werd intensief met de Duitse overste onderhandeld over de toekomst van Ravensbosch.

Gezellenhuis voor mijnwerkers

Voor de duizend vrouwen, die nu op Ravensbosch "zomerkamp" hadden(4) was volgens het Militair Gezag niet zomaar een oplossing voorhanden. Toch lag die er als het ware op een grote steenworp: het leeg liggende Ignatiuscollege beneden aan de Stoepert. Daarvoor werd uiteindelijk ook gekozen in september 1944. Probleem was wel, dat dit gebouw eigenlijk aan Staatsmijnen was toegewezen om te gaan dienen als gezellenhuis

voor nieuwe mijnwerkers, die van elders aangeworven of toegelopen waren. Koortsachtig overleg - met het volle Oblatengewicht in de schaal leidde tot de ruil: Ravensbosch kreeg de mijnwerkers, de Kattebeek de 1000 vrouwen. Winst was, dat nu een deel van de studentenvleugel wel voor de studenten in gereedheid gebracht kon worden en dat voor het gezellenhuis slechts het noordelijke deel gebruikt werd, benevens enkele nieuwe aanbouwen: zo werd een keuken voor het gezellenhuis aangebouwd en werd de oude overdekte speelplaats als cantine/theaterzaal voor de mijnwerkers verbouwd. De geestelijke verzorging van deze groep werd aan de Oblaten toevertrouwd.

De onderhandelingen met de Duitse provincie kregen ook een vrij intensief vervolg in die zomer van 1945. Na een drietal zittingen was een zaak wel helder en duidelijk: voor St. Karl was geen toekomst als Duits Junioraat meer weggelegd. Daarom kon wel een overeenkomst over het gebruik over en weer worden vastgesteld, maar een echte overname kon nog niet vanwege financiële problemen, die een overname van gebouwen en landerijen in de weg stonden.

Begin "Nederlands tijdperk"

Nog op een derde „front" werd in datzelfde jaar 1945 koortsachtig overleg gevoerd en wel over het oprichten van een eigen Nederlandse Oblatenprovincie, los van de Belgische. Hier was het resultaat in alle opzichten positief en op 4 december 1945 was de zelfstandige Nederlandse provincie een feit. Met liefst 62 studenten was ondertussen Sint Karel vanaf 1 oktober 1945 bevolkt geraakt en vol vreugde startte men een nieuw Nederlands tijdperk op Ravensbosch. Dat gebeurde dan in die beginjaren in een uitgewoond gebouw en een vervallen interieur. Met de karige middelen die men in die directe naoorlogse jaren had, werden kleine verbeteringen aangebracht, zodat men het geheel enigszins aantrekkelijk kon maken voor de steeds groeiende aantallen studenten. Meest opvallende verbetering was overigens de verbouwing, die nodig was voor de komst van de mijnwerkers. Deze was ook ten voordele van de studenten.

De verhouding tussen de mijnwerkers van het gezellenhuis en de Nederlandse Oblaten was over het algemeen goed. Over en weer nodigde men elkaar uit bij feestelijke gelegenheden, bij toneel, film, sport. Op 26 mei 1948 verhuisde het gezellenhuis naar Hoensbroek, naar de Dem. Vanaf dat moment kon men over het gehele gebouw in Ravensbosch beschikken. Nog niet in eigendom, zoals gezegd. Daarom ook bleven er nog Duits Oblaten in huis. Maar ook hieraan kwam een eind. In november 1953 vond op Ravensbosch een reünie plaats van de Nederlandse en Duitse provinciale raden in aanwezigheid van de generaal-econoom van de Oblaten. Voor de financiële regeling werd nu wel een oplossing gevonden en in februari 1954 werd Ravensbosch eigendom van de Nederlandse oblatenprovincie.

De Duitse groep, die tot dan op Ravensbosch verbleef, keerde in mei 1954 na Duitsland terug. Hun tijdperk hier was voorbij. Het had 69 jaar geduurd. Ondertussen was echter gelijk-op het Nederlandse begonnen en een negental jaren onderweg.

Vernieuwingen

Met de overdracht konden ook de plannen voor veranderingen en vernieuwingen aan het eigendom gestart en verwezenlijkt worden. Aan plannen hiervoor ontbrak het niet,

integendeel. Aan centen echter eens te meer. Daarom ook konden plannen aanvankelijk mondjesmaat doorgang vinden naargelang er via acties en fondsen enig geld binnenkwam. Nog in de vijftiger jaren kon zo het schoolmeubilair vernieuwd en aangevuld worden vanwege de gestage groei van het studentenaantal. Ook de keuken zelf en de keukenapparatuur werden uitgebreid en totaal vernieuwd. Bij noodzakelijke dakreparaties aan de torentjes werd besloten tot afbraak van de spitsen om zo kosten van onderhoud te besparen. De ingangspartij werd gemoderniseerd. Open glasdeuren vervingen de zware houten dichte deuren.... daarmee kan alvast de gekozen richting in het denken en handelen van die jaren aangeduid worden. Men wilde bewust in velerlei opzichten het besloten vooroorlogse kloosterleven voor de studenten en religieuzen veranderen in een meer open klein-seminarie. Ook letterlijk open qua ligging, gebouwen en gebruik van gebouwen en ruimtes eromheen.

Naar buiten toe ging Sint Karel schuil achter hoge bomen, struikgewas en meidoornhagen. In 1956 werd begonnen met een plan om de gehele omgeving van de gebouwen aan te passen. Het bos voor het huis werd een open park, de toegangswegen werden ruim en verhard. Voor de sport, een belangrijk onderdeel in het programma van de studenten, werden nieuwe moderne voorzieningen aangelegd, zoals een voetbalveld, een tennisveld, een speelplaats met daarop velden voor handbal, volleybal en basketbal. Van buitenaf werd de openheid extra glans gegeven met het wit verven van de grijze, grauw aandoende buitenmuren. Totaal vernieuwd werd ook de begraafplaats, met toestemming van de voormalige gemeente Houthem op eigen grondgebied van het klooster aangelegd rond 1890. (5)

Binnen het gebouwenkompleks werd alles wat los of vast zat vernieuwd, veranderd of aangepast. Of het nu de douche- en toiletruimtes, de slaapzalen, de recreatie-ruimtes, de kapel, de boerderij of de werkruimtes betrof, alles werd in de loop der jaren aangepakt. Ook de energievoorzieningen wijzigden zich in de loop der jaren. Daarnaast bleef veel direkt onderhoud, maar ook zeer groot onderhoud noodzakelijk. Tot op de dag van vandaag! Het voert te ver de ellenlange lijst van verbeteringen en veranderingen in het kader van dit Geulrand-artikel op te sommen. Volstaan wordt dan ook met een verwijzing, waar een en ander schriftelijk is vastgelegd. (6)

Op- en neergang

Hoofdbestemming van Sint Karel was het Nederlandse Junioraat, het Nederlandse kleinseminarie van de Oblaten. De directe start in 1945 leverde 62 studenten op, rond 1950 was de magische grens van 100 gehaald. De echte top kwam in de jaren tussen 1959 en 1962. Toen haalde men respectievelijk 142, 150, 140 en 159 studenten. In 1963 haalde men nog 142 studenten, in 1966 meldden er zich 111. In 1967 zat men beneden de honderd. Her en der viel het woord opheffing van seminaries.... Ook Ravensbosch werd meer en meer met de neus op de feiten gedrukt en toen in 1971 het studentental beneden de 60 daalde, viel ook op Sint Karel het woord sluiting. Voordat we deze periode wat uitvoeriger belichten, willen we verhalen van de „goede" jaren van Ravensbosch.

Zes of zeven jaar bracht de gemiddelde student vanaf zijn twaalfde jaar door op Ravensbosch. Ze kwamen er om priestermissionaris bij de Oblaten te worden en volgden er allereerst de studie. Maar niet enkel studeren was het wat de klok sloeg, zoals we al eerder in een aflevering over de Duitse periode van Ravensbosch aanmerken(7). In een afwisseling van gebed, studie, sport en spel, vrije tijd, wandelingen in de groep, toneel en

film oefeningen in spreekvaardigheid en voorbereidingen op latere taken in de missie of in het pastoraat werd de student gevormd. Om zo'n brede opleiding mogelijk te maken is steeds, daartoe gedwongen of niet, gekozen voor het handhaven van de privéschool. St. Karel is dat ook in de Nederlandse jaren gebleven. Met dus alle voordelen naar een breed en afwisselend programma „voor het leven en niet voor de school...." en met alle nadelen gelegen in het ontbreken van de geldelijke ondersteuning door de staat.

Er zullen wel andere nadelen aan gekleefd hebben, zoals in de beginjaren een niet steeds volledig bevoegd docentencorps en zeker het feit dat een deel van de Paters Oblaten voor de eigen opleiding voorbestemd werd en niet vrij kwam voor pastorale of missionaire taken. In de latere jaren heeft Ravensbosch ook steeds meer lekenleraren aangetrokken en verder is de aangezette samenwerking met het Bernardinuscollege steeds verder uitgebreid. Daarmee werd een belangrijk nadeel van de privéschool opgeheven. Via Bernardinus konden veel meer studenten het eindexamen gymnasium behalen. Dit was voorheen enkel weggelegd voor de studenten die het Staatsexamen behaalden. Dat percentage was zo laag, dat de oplossing via Bernardinus veel meer perspectief bood, zeker voor studenten die het seminarie op dat moment, na zes of zeven jaar opleiding dus, verlieten en in het ene geval zonder „papiertje" in de wereld stonden en door de Bernardinus-opleiding in de 5e en 6e klas alsnog aan een officieel diploma geraakten.

Vanaf 1963 werd de samenwerking met het Bernardinuscollege zelfs uitgebreid tot de HBS en in 1967 tot Havo en Atheneum.

Bij de broeder-studenten was studie buitenshuis vanaf het eerste begin na de oorlog noodzakelijk geweest. Zij bezochten de scholen in de streek en woonden en leefden binnen het klooster Ravensbosch. Eerlang vertrokken zij vanwege de toegenomen aantallen naar een nieuw onderkomen in Sevenum. Naast die zo belangrijke studie en opleiding, werd men dus ook voor het toekomstige leven opgeleid. Belangrijk was, dat bidden, zingen, feesten, studeren gebeurde in een open en hartelijke sfeer. De reglementen van het klooster moesten dat waarborgen. Maar de sfeer werd aanmerkelijk verbeterd door de uitzonderingen op die reglementen. Bijvoorbeeld door bijzondere toneeluitvoeringen, door nieuwe sportprestaties of in latere jaren in Ravensbosch via het jaarlijkse carnaval, waarbij men niet alleen Ravensbosch zelf op de kop zette, maar ook actief voor vele optredens naar buiten toe optrad. Aanvullingen op die reglementen leverden ook vele lezingen, discussiemiddagen, filmbezoek en deelname aan verkennerij. Ook een speciaal punt uit de rijke historie van Ravensbosch. Was het aanvankelijk een goede manier van vrije tijdsbesteding, in 1948 werd besloten de methode van het verkennen en in groepen/patrouilles werken te verheffen tot systeem van het internaat. Er werd een compleet prestatie-systeem opgebouwd, dat en kele jaren later in een golf van kritiek ten onder ging. Het zo erg serieus ontwikkelde spel was weer tot zijn ware proportie teruggebracht en werd enkel voortgezet via Jong Nederland, waarbij de vrije middag, de zondag en vooral het zomerkamp, van inhoud voorzien werden.

Sluiting Junioraat

Binnen de studentengemeenschap op Ravensbosch werden zo vele nieuwe initiatieven genomen, nieuwe kringen, clubs of verenigingen opgezet en ook weer opgeheven. Dat laatste gebeurde uiteindelijk bij de sluiting van het Junioraat.

Wat veroorzaakte deze sluiting? Kunnen we nu, zo kort na dat gebeuren, de juiste oorzaken al aangeven? Genoemd worden in het algemeen, dus geldend voor vele - zo niet alle - kleinseminaries van die dagen, de grote maatschappelijke veranderingen, de aangrijpende en ingrijpende religieuze omwentelingen en de toenemende kritiek op kleinseminaria vooral ten aanzien van de pedagogische aspecten, "klevend" aan het internaatsverband. Latere, wellicht afstandelijker analyses zullen leren welk complex van factoren al niet geleid heeft tot de grote uittocht, zowel onder de studenten als onder de paters en broeders. En zoals bekend passeerde die uittocht geen enkele deur. Elke orde of congregatie alsook de bisdommen zelf kregen er grootscheeps mee te maken.

Dat dit alles veel zeer heeft nagelaten, valt te begrijpen en te voorspellen. Er werden harde slagen uitgedeeld aan wie jarenlang, soms zijn hele leven lang, gewerkt had met spaarzame middelen, maar vol toewijding en inzet aan de opleiding van jonge mensen. Nu ineens zo zware kritiek, nu ineens geen oogst meer en verlies van wat geoogst heette. Zijn we de spreuk van dit soort opleidingen indachtig (non scholae, sed vitae), dan kunnen we deze gevoelens van bittere teleurstelling enigszins verzachten. Niet de enge oogst van de pater- of broedermissionaris is dan maatgevend, maar de brede oogst en dus ook de brede voldoening een veelvoud van jaren gegeven te hebben aan de vorming van honderden jonge mensen, die waar dan ook in het leven of in de maatschappij terecht zijn gekomen. En dat stemt tot dankbaarheid, mag ook tot grote dankbaarheid stemmen.

De laatste student

Zoals geschreven daalde het studentenaantal in 1971 beneden de 60. Ook het beschikbare aantal docenten nam verder af. Tot dan volgden alleen de twee hoogste klassen hun lessen buitenshuis. Vanaf 1971 gingen ook de studenten van de vierde klas naar scholen~ en colleges in de omgeving. Al in het voorjaar 1972 viel met pijn het definitieve besluit om de school op te heffen. Vanaf augustus: 1972 zouden alle studenten hun lessen buitenshuis gaan volgen en wel aan het al eerder genoemde Bernardinuscollege en aan de Mavo te Schimmert. Sint Karel bleef dan bestaan als internaat of convict met een bijzonder accent op studiebegeleiding.

Dit experiment zou vijf jaren duren en daarna opnieuw bekeken worden. Begonnen werd met 44 studenten, in 1973 waren het er nog 25, in 1976 slechts 5. Op 1 juli 1978 vertrok „de laatste student”....

Op die eerste juli 1978 hield Sint Karel op te bestaan als opleidingsinstituut. Voorgoed? Varend op en kijkend vanaf de huidige golf in de historie zeg je ja, voorgoed. Maar dat kenmerk van de beeldspraak, het golvende, biedt soms totaal onverwachte, verrassende wendingen.

Nieuwe functie

Wat verder te doen met het grote gebouwencomplex Ravensbosch, waarin een Oblatengemeenschap van ongeveer 20 personen achterbleef?

Dit laatste gebeurde overigens niet ineens. De daling gebeurde over een aantal jaren. Nog toen het Junioraat zelf in het gebouw gevestigd was, begon men met delen van het huis in de vakantieperiodes beschikbaar te stellen aan groepen die er hun vakantie door wilden brengen. Later kwamen daar groepen bij, die er een geschikte accommodatie vonden voor

beziinningsdagen, kennismakingsdagen of studiedagen. Momenteel is het huis vanaf Pasen tot aan de zomervakantie meestal bezet door schoolverlaters: jongens en meisjes met hun onderwijzend personeel, die hun lagere schooltijd afsluiten met een aantal beziinningsdagen. Daarnaast bezoeken scholen voor Voortgezet Onderwijs Ravensbosch voor meerdaagse bijeenkomsten. Ook groepen van Afcent of personen of groepen met Afcent gelieerd gebruiken het gebouw voor beziinningsdoeleinden. Een apart contract is ondertekend met Huize Watersley te Sittard en wel over het door vrijwilligers gerealiseerde gebouw in het groen achter de kloosterbouw gelegen. Via een meerjarencontract maken daar groepen van gehandicapten het hele jaar door gebruik van een aan hen aangepaste comfortabele voorziening.

Naast de groepen die Ravensbosch kiezen voor beziinnings-, studie- of trainingsbijeenkomsten, kent men ook nog steeds groepen die er hun vakantie komen doorbrengen (zomerkampen e.d.) Regelmatig te gast op Ravensbosch is de Motorbrigade van de Rijkspolitie van Driebergen. Meestal in kleine aantallen; bij grote evenementen echter komt men met velen. Thans is een deel van de studentenvleugel verhuurd en ingericht voor een tafeltennisclub uit Schimmert. In de avonden, in het weekend en ook tijdens trainingsweken in de vakantie wordt van die ruimtes gebruik gemaakt. Duidelijk, dat veel functies puur dienstverlenend zijn: men maakt gebruik van de ruimtes en soms van de keuken-service. Met de Paters Oblaten en hun doelstelling liggen dan verder geen verbanden.

Zelfs met de boerderij, die al jaren is blijven bestaan, zijn de banden anders komen te liggen. Eerst was haar functie volledig op het klooster afgestemd, nu kent men enkel veehouderij, zij het van hoog niveau en aangepast aan de modernste inzichten en nieuwste ontwikkelingen. Getuigen daarvan zijn de prijzenkast voor de veefokkerij en het jarenlang stageplaats-zijn voor studenten van de hogere landbouwschool te Wageningen.

Een van de twee

Voor de eigen Oblaten is de ruimte in het gebouw ook verbeterd. Zo is in 1980 gelijkvloers een zestal bejaardenkamers gerealiseerd. Een kleine huiskapel vormt sinds kort een waardevolle aanvulling op de grote kapel, die in 1985 vlak voor het eeuwfeest grondig vernieuwd is.

Sinds kort is op Ravensbosch ook het provinciaal gevestigd. Dat wil zeggen, dat de provinciale functies plus diensten vanuit Cuyk hierheen zijn verhuisd. Daar heeft men sinds 1 juli van dit jaar het klooster verhuurd aan derden. De pakweg 100 personen tellende Nederlandse Oblatenprovincie heeft thans enkel nog Ravensbosch en Santpoort als kloosters over. Ravensbosch is daarbij het grootste en oudste Oblatengebouw. Daar wordt de jaarlijkse retraite gehouden, daar ook worden belangrijke gezamenlijke vieringen gehouden.

Het aanstaande eeuwfeest

Zo ook op 15 oktober 1985 het eeuwfeest. Het zal dan honderd jaar geleden zijn, dat een aantal jonge studenten vanuit het kasteeltje Opveld bij Heer een grote wandeling maakten via Sint Gerlach naar een boerderij bij de Ravensbosch. Met een beetje fantasie zie je ze nog zo lopen over de landwegen en tussen de meidoornhagen. Jongens met lange

donkere kousen en hoge rijschoenen, een broek die te kort was om lang te zijn en te lang om kort te zijn. Daarboven een colbertje met smalle stropdas en een kopje met stoppelhaar. Tussen de groep in enkele gedaantes in lange zwarte togen, een groot kruis, het Oblatenkruis achter de ceintuur gestoken. Daaroverheen een schoudermanteltje, terwijl vanonder de grote platte hoeden een ascetisch maar vriendelijk gezicht opdook.

Intussen zijn er enkele duizenden junioristen op St. Karel in- en uitgegaan, Fransen, het merendeel Duitsers en tenslotte Nederlanders.

Op 22 oktober gaat de Oblatengemeenschap honderd jaar Ravensbosch vieren. Het zal gebeuren in aanwezigheid van de huidige generaal-overste van de Oblaten, Fernand Jette en van de provinciale oversten van alle Europese Oblatenprovincies, die er bij die gelegenheid hun jaarlijkse vergaderingen houden. In eigen familiekring is al in juli stilgestaan bij dit eeuwfeest. In oktober treedt men naar buiten en hoopt men tezamen met vele vrienden, bekenden, weldoeners, familie en confraters die eeuw Sint Karel te gedenken, waarbij menigeen wensen uit zal spreken voor dit moederhuis van twee provincies: dat het tot in lengte van dagen een belangrijke plaats mag blijven vervullen in de Oblatengemeenschap. Welke plaats, dat verbergt de tijd die voor ons ligt.

Huub Keulen

Voetnoten

Pag. 7 t/m 11

- 1) „De Kerk was zijn leven". Het leven van Eugène de Mazenod, stichter van de Oblaten van de Onbevleete Maagd Maria. Dr. Robrecht Boudens O.M.I., Voorhout-Antwerpen 1956.
- 2) Zie ook: Missions de la Congrégation des Missionnaires Oblats de Marie Immaculée, Jaargang 19, 1881, p. 93-101 en 123-125.
- 3) Missions de la Congrégation des Missionnaires Oblats de Marie Immaculée, Jaargang 19, 1881, p. 93-101.
- 4) Zie ook: Les Oblats de Marie Immaculée, Part III En Europe. 1861-1892. R.P. Ortolan O.M.I., Parijs z.j., p. 281-284. En verder in: Missions de la Congrégation des Missionnaires Oblats de Marie Immaculée, Jaargang 21, 1883, p. 75-86; „Rapport sur le Noviciat de Saint-Gerlach" door Pater Favier, O.M.I., Maître des Novices.
- 5) Zie ook: Les Oblats de Marie Immaculée, Part III En Europe, 1861-1892. R.P. Ortolan O.M.I., Parijs z.j., p. 285-291.
- 6) Idem, pag. 287.
- 7) cfr. pag. 123 in het artikel, genoemd onder 2.
- 8) Der Weinberg, 86ste jaargang, februari 1985, p. 12-13.

Pag. 12 t/m 17

- 1) De Meikoningin, maart-april 1961, pag. 81.
- 2) Missions de la Congrégation des Missionnaires Oblats de Marie Immaculée, Jaargang 45, 1907, pag. 472.
- 3) De Meikoningin, maart-april 1961, pag. 81.
- 4) Fünfzig Jahre St. Karl. Een reeks artikelen b.g.v. het 50-jarig bestaan op 15 oktober 1935, verschenen in de „Monatsblätter der Oblaten der Unbefleckten Jungfrau Maria", 42ste jaargang, Heft 10, Oktober 1935. Uit artikel „Die bauliche Entwicklung des Juniorates St. Karl" von P. Josef Schuier O.M.I., Valkenburg.
- 5) Les Oblats de Marie Immaculée, Deel III En Europe 1861-1892 R.P. Ortolan O.M.I. Parijs z.j., p. 291.
- 6) Fünfzig Jahre St. Karl. Als onder 4,, artikel van P. Max Kasiepe O.M.I. „Der Gründer von St. Karl und sein Kreis", deel III en IV (Erste Missionsarbeiten in Deutschland/Zeitschrift und Missionsverein).
- 7) Idem als bij 4 en 6. Artikel van P. Hermann Schafer O.M.I., Valkenburg. „St. Karl während des Weltkrieges 1914-1918".

Pag. 18 t/m 27

- 1) Uit: dagboekantekeningen van P. Perriëns over de periode 10.5.40 tot 17.9.44 (Codex Historicus Ravensbosch).
- 2) Aus der Vergangenheit von St. Karel. Door een anonymus, 1952.
- 3) Uit: Kroniek van het Missiehuis. Mei 1944 - einde 1945 (Codex Historicus Ravensbosch).
- 4) Idem als bij 3, pagina's 46-48.
- 5) Houthem: Inventaris van de archieven der gemeente Houthem, 1800-1940. W. van Muiken, Maastricht 1947.
- 6) De veranderingen, verbouwingen enz. zijn vastgelegd in de Codex Historicus in het archief van St. Karel/Ravensbosch.
- 7) Een eeuw Oblaten op Ravensbosch (2). In: Geulrand nr. 11, Valkenburg, juli 1985, pag. 69.